

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Kamila Ożarowska

przy udziale Jerzego Kopcia – prokuratora Prokuratury Okręgowej w Warszawie
del. do Prokuratury Krajowej

w sprawie A.S. oskarżonego z art. 148 § 2 pkt 1 k.k.

w zw. z art. 148 § 2 pkt 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.2 k.k.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 11 lutego 2025 r.,

zażalenia obrońcy skazanego na postanowienie Sądu Najwyższego

z 15 stycznia 2025 r., III KK 468/23 o zastosowaniu wobec oskarżonego
tymczasowego aresztowania,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie.

Andrzej Tomczyk

Marek Pietruszyński

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 stycznia 2025 r., III KK 468/23 uchylił –
na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. - wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie i
sprawę przekazał do ponownego rozpoznania temu Sądowi w postępowaniu
odwoławczym. Po wydaniu wyroku Sąd Najwyższy na podstawie art. 538 § 2 k.p.k.

w zw. z art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k. zastosował wobec A.S. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy.

Zażalenie na to postanowienie wniosła obrońca skazanego, ustanowiona do dokonania tej czynności, z urzędu.

W zażaleniu zarzuciła obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a to: 1) art. 249 § 1 k.p.k. oraz art. 258 § 2 k.p.k. przez zastosowanie wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania wobec przyjęcia, że grożąca oskarżonemu surowa kara pozbawienia wolności rodzi obawę bezprawnego utrudniania przez niego postępowania apelacyjnego, podczas gdy na jego obecnym etapie zaawansowania, obawa ta nie znajduje uzasadnienia, gdyż w szczególności postępowanie dowodowe w przeważającej części zostało już ukończzone, a Sąd Najwyższy nie przedstawił na czym rzekome bezprawne utrudnianie postępowania apelacyjnego przez oskarżonego miałoby polegać oraz czy obawa ta jest zasadna, 2) art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. przez zastosowanie tymczasowego aresztowania mimo braku wystąpienia konkretnych okoliczności uzasadniających obawę możliwości podejmowania przez oskarżonego zachowań bezprawnych albo utrudniania przez niego postępowania apelacyjnego, a jedynie w oparciu o grożącą oskarżonemu surową karę, 3) art. 258 § 4 k.p.k. przez zastosowanie tymczasowego aresztowania bez uwzględnienia rodzaju i charakteru obaw oraz stopnia ryzyka bezprawnego utrudniania postępowania w kontekście etapu jego zaawansowania i ich uzasadnienia, 4) art. 257 § 1 i art. 251 § 3 k.p.k. przez zastosowanie tymczasowego aresztowania bez rozważenia zastosowania łagodniejszego środka zapobiegawczego nieizolacyjnego, a także bez wyjaśnienia w uzasadnieniu przyczyn dlaczego nie uznano za wystarczające zastosowanie innego środka zapobiegawczego

. W konkluzji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia ewentualnie o jego zmianę i zastosowanie nieizolacyjnych środków zapobiegawczych w postaci dozoru Policji i zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne.

Sąd Najwyższy stosując wobec oskarżonego tymczasowe aresztowanie powołał art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 258 § 2 k.p.k. Pierwszy z tych przepisów stanowi m.in., że środki zapobiegawcze można stosować w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania i tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, iż oskarżony popełnił przestępstwo, przy czym niewątpliwie chodzi o to przestępstwo, które zostało mu zarzucone. Drugi przepis stanowi m.in., że jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą. Jest faktem, że A.S. został oskarżony o popełnienie zbrodni zabójstwa i rozboju w postaci kwalifikowanej, a w zaskarżonym postanowieniu wskazano, iż przyjęto istnienie ogólnej przesłanki stosowania środka zapobiegawczego. Wypada zatem uznać, że chodzi o przesłankę mówiącą o zebraniu dowodów wskazujących na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego tego przestępstwa. W świetle materiału dowodowego sprawy nie można skutecznie zakwestionować stanowiska Sądu Najwyższego w kwestii istnienia dowodów na popełnienie przez oskarżonego obu zbrodni, przy czym nie jest bez znaczenia, że wyłącznym powodem wydania przez ten Sąd wyroku kasatoryjnego było uchybienie w postaci nienależytej obsady składu sądu odwoławczego (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) powodujące konieczność uchylenia dotkniętego tą wadą wyroku niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia. Gdy chodzi o zarzuty dotyczące naruszenia dyspozycji art. 258 k.p.k., to na wstępie wskazać należało, że zarzut naruszenia dyspozycji art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. jest niezasadny z przyczyn zasadniczych, gdyż w podstawie prawnej zastosowania tymczasowego aresztowania nie powołano tych przepisów, a wskazano przepis § 2 art. 258 k.p.k. Natomiast co do zarzutu naruszenia dyspozycji art. 258 § 2 k.p.k. przez niewykazanie

konkretnymi okolicznościami zrodzenia się w przypadku oskarżonego obawy, że grożąca mu surowa kara będzie zachęcała go do bezprawnego utrudniania postępowania apelacyjnego, należało podnieść, iż gdyby było tak, że dla zastosowania środka zapobiegawczego, w tym tymczasowego aresztowania, konieczne było wykazanie okoliczności, o których mowa w art. 258 § 1 k.p.k. (że zachodzi uzasadniona obawa ucieczki lub ukrywania się oskarżonego, względnie obawa mactwa lub utrudniania postępowania karnego w inny sposób), to przepis art. 258 § 2 k.p.k. byłby zbędny. W licznych orzeczeniach Sąd Najwyższy wskazywał, że przy spełnieniu przesłanek określonych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. i przy braku przesłanek negatywnych wskazanych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., przepis art. 258 § 2 k.p.k. może stanowić samoistną podstawę zastosowania tymczasowego aresztowania, bowiem wprowadza szczególny rodzaj domniemania co do istnienia obawy, że oskarżony, z uwagi na grożącą mu surową karę, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 18/11 i szereg innych orzeczeń, np. postanowienia: z dnia 2 października 2024 r., II KZ 47/24, z dnia 23 kwietnia 2024 r., III KZ 14/24, z dnia 20 lutego 2020 r., I KZ 6/20). Wskazać nadto należało, że Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, iż wynikające z art. 258 § 2 k.p.k. domniemanie utrudniania prawidłowego toku postępowania z powodu grożącej oskarżonemu surowej kary nie jest sprzeczne z art. 5 ust. 3 Konwencji o Ochronie Prawa Człowieka i Podstawowych Wolności (sprawa Stettner przeciwko Polsce, skarga nr 38510/06, wyrok ETPCz z dnia 24 marca 2015 r.). Gdy chodzi o zarzut nierozważenia możliwości zastosowania wobec oskarżonego wolnościowego środka zapobiegawczego, to trzeba zauważyć, że podstawą prawną zaskarżonej decyzji był też art. 258 § 2 k.p.k., bowiem w świetle postawionego zarzutu, oskarżonemu nadal grozi mu surowa kara, to zaś stanowi samodzielną przesłankę zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania.

Mając na uwadze powyższe rozważania, jak też uwzględniając wysokość nieprawomocnie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności

(najwyżej z sankcji karnych przewidzianych w kodeksie karnym) i nie dostrzegając możliwości do zastosowania wobec oskarżonego w miejsce tymczasowego aresztowania, który jest środkiem proporcjonalnym do postawionego mu zarzutu, łagodniejszego środka zapobiegawczego, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w sentencji postanowienia.

Andrzej Tomczyk

Marek Pietruszyński

Eugeniusz Wildowicz

[WB]

[t.n]